

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserat do 30 petit à Din 2.— do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.— večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnštvo

Ljubljana, Knaflova ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODROUZNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri poš. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

OTVORITEV KONFERENCE MALE ANTANTE

Danes dopoldne ob 10. je bila v Štrskem Plesu otvorjena konferenca zunanjih ministrov Male antante

Strbske Pleso, 25. junija. Danes dopoldne je bila v slavnostni dvorani hotela »Splendid« otvorjena konferenca zunanjih ministrov Male antante. Konferenco je otvoril kot domaćin češkoslovaški zunanjí minister dr. Beneš s kratkim nagovorom, v katerem je pozdravil jugoslovensko in rumunsko delegacijo ter izrazil nado, da bo tudi to zasedanje, kakor vsa prejšnja, rodilo obilne uspehe za dobrobit vseh treh zaveznic. Po officijelni otvoritvi se je takoj vršil razgovor o splošnem mednarodnem političnem položaju s posebnim ozirom na interes Male antante. Opoldne se je vršil svečan banquet, ki so se ga poleg udeležencev konference udeležili tudi zastopniki lokalnih oblasti.

Praga, 25. junija. Nekoliko pred 11. uro je včeraj prispel na kolodvor v Štrbo jugoslovenski zunanjí minister dr. Marinković s soprogo v spremstvu ministerjalnega direktorja Fotića in zasebnega tajnika Koste Pavlovića. Z istim vlakom je dopotoval v Štrbo tudi češkoslovaški poslanik v Beogradu br. Fleder. Na svečano okrašenem kolodvoru je pozdravil jugoslovenske goste zunanjí minister dr. Beneš s soprogo, jugoslovenski poslanik general Pešić, rumunski poslanik Emandi in šef protokola češkoslovaškega zunanega ministarstva Stripl. V spremstvu jugoslovenske delegacije za konferenco Male antante so dospeli tudi številni novinarji. Po prisrečnem pozdravu so

odšli gostje v spremstvu domaćinov s posebnim vlakom žične železnice v Strbske Pleso. Na poti so bili povzdušni deležni navdušenih pozdravov.

Izjava dr. Marinkovića o programu konference

Praga, 25. junija. Zunanji minister dr. Marinković je podal na poti skozi Madžarsko v Zabirnu dopisniku lista »Pesti Naplo« zanimive izjave o program konference Male antante. Minister je med drugim izjavil, da se bo konferenca Male antante v prvi vrsti bavila z Briandovo spomenico o Pan-europi. Po njegovem mnenju je ta spomenica najboljši načrt, ki si ga je mogoče misliti. Na konferenci se bo dalje razpravljalo o gospodarskem sodelovanju vseh držav Male antante. Najvažnejši cilj konference je dolgočtev statutov, t. j. takih statutarističnih pogodb v pismeni obliki, po kateri bo Mala antanta zvezana v neovrgljivo politično enoto. Na vprašanje, ali se bo na konferenci govorilo o ustoličenju Habsburžanov na Madžarskem, je odgovoril dr. Marinković: »Mogoče, toda ni gotovo! Habsburžani na Madžarskem ne bodo mogli nikdar več vladati in se nikoli več vrniti tjakaj. Na vprašanje, ali bo Poljska na tej konferenci vstopila v Malo antanto, je odgovoril dr. Marinković: »Mala antanta je trozvezja, ki ima tri pogodbenike, zaradi česar četrti ne more pristopiti.«

Pariz, 24. junija. Konferenci mini-

strov Male antante pripisuje francoski list posebno važnost. Vsi listi povdarijajo, da ni nobenega dvoma, da bo Mala antanta pozitivno odgovorila na Briandov predlog. Samo ob sebi se razume, da bo ta pristanek vezan na to, da se ohrani status quo, ki je bil ustvarjen z mirovnimi pogodbami. Kaj drugega Briand tudi ni nameraval.

Jasno je, naglašajo francoski listi, da se bo bavila konferenca tudi z madžarskimi revolucionističnimi načrti, temboli, ker so sedaj po izvršenem povratku princa Karola na rumunski prestol dobili novo upanje, da se bo tudi njim posrečilo brez večjih komplikacij ustoličiti kakega Habsburžana na madžarski prestol. Konferenca Male antante ne bo zamudila, da tudi pri tej priliki opozori na to, da bi pomenil povratak Habsburžanov nevarnost za mir v Srednji Evropi.

V zvezi s tem objavlja listi izvirov rumunskega zunanega ministra Mironesa, ki jo je podal pred svojim odhodom na konferenco. Mironesco povdaria, da bi smatral Rumuniju vsak poskus povratka Habsburžanov za deljanje revanšne politike in ogrožanje evropskega miru. Pariški desničarski list zavzema, kar splošno preseneča, v tem vprašanju docela nasprotno stališče. Listi te fronte izražajo svoje simpatije madžarskemu legitimistom in pišejo, da je obnova madžarske kraljevine s Habsburžani docela brezpostembna zadeva, zaradi katere se ni vredno razburjati.

Bat'a

pride v Ljubljano

Ceski Ford, tovornar čevljev Bat'a, ki potuje s svojim lastnim letalom na vsesokolski zlet v Beograd, bo prispel danes po polno ali jutri dopoldne v Ljubljano. Pristal bo na šišenskem letališču ter si po reviziji svoje podružnice ogledal mesto, na slednjega dne pa bo odpotoval dalje proti Beogradu.

Neprevidni motociklisti

aždena dva dneva sta potekla v znaniju lažjih kolegaških in motociklističnih ter avtomobilskih nešreč, ki pa k sreči niso zahtevalo človeških žrtev. Po Korunovi ulici je včeraj okoli pol 20. vozil aviotaksi Ivana P. Vozil je sicer počasi in pravilno po desni, toda nenadni vihar, ki je bil dvignil prah v zrak, mu je vzel vsak razgled in zato se je zaletel v obcestno betonsko ograjo. Pri karambolu se je avto precej razbil in ima lažnik občutno škodo. Včeraj okoli 11.30 je dirkal z motornim kolesom po Jenkovici ulici France Trobec, 26letni sin lesnegar trgovca iz Kozarje pri Ljubljani. Nešreča je hotela, da se je na križišču Kette-Murnova in Jenkove ulice istočasno pojavil mestni avtobus, v katerega se je Trobec v zvo silo zaletel. Pri karambolu je Trobec padel z motorja in se precej pobil. Šofer mestnega avtobusa Ivan Oblak ga je takoj odpeljal v bolnico. Pri karambolu se je tudi motor precej razbil. Podobna nešreča se je pripetila tudi pekovskemu pomočniku Antonu Lazarju. Pred nunsko cerkvijo je hotel Lazar s svojim motorjem prehitel neki avtobus. Zaletel se je v avto tako močno, da sta on in tovarš pažla z motorja, pri motociklu pa se je zlomila bilanca.

Na policiji je dali prijavila posestnica in vdova Marjeta Kamnar, stanovanja v Hrastju 9, da je nekdo vlomlil v njeno stanovanje, oziroma spalnico in ji odnesel močno obleko ter še več drugih komodov oblike v skupni vrednosti 1500 Din.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devide. Amsterdam 22.725, Berlin 13.465
do 13.495 (13.48), Bruselj 787.20—789.20
(788.70), Budimpešta 9.896, Curyh 1094.4 do
1097.4 (1065.9), Dunaj 796.64 — 799.64
(798.14), London 274.43—275.83, New York
56.44, Pariz 222.03, Praga 167.39—168.09
(167.79), Tret 296.25.

INOZEMSCHE BORZE.

Curih, Beograd 9.1275, Pariz 20.255,
London 25.0775, New York 516—, Bruselj
72—, Milan 27.03, Madrid 59.75, Berlin
123—, Dunaj 72.83, Sofija 3.74, Praga 15.31.

PODROUZNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri poš. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

Ukinitev ustave na Malti

Zaradi vmešavanja Vatikana v posvetne zadeve je angleška vlada pristala na ukinitev ustave — Vsa oblast bo v rokah guvernerja, sedanja vlada pa bo njegov posvetovalni organ

Pariz, 25. junija. AA. Poročajo iz Londona, da je predsednik britiske vlade Macdonald odobril gledi na dogodek na Malti začasno ukinitev ustave.

London, 25. junija. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice je ministri predsednik Macdonald izjavil, da je bila kraljeva vlada zaradi nujnosti položaja na otoku Malti prisiljena odločati o mališkem problemu. Zborница je bila že v polni meri obveščena o vmešavanju Vatikana v posvetne zadeve Malte. Zaradi te intervencije smatra

vlašča, da je potrebna odgoditev splošnih volitev, ki bi se imelo vršiti sedaj. V teh razmerah ni mogla kraljeva vlada drugače, kakor da je potrdila začasno ukinitev ustave. Potrebljena uredba, da se izvede ta odločitev, bo v kratkem predložena kraljevemu svetu. Po tej uredbi bo prešla vsa zakonodajna in eksekutivna oblast na guvernerja. Sedanjí ministri bodo nadalje ostali v vlašči in bodo fungirali v primeru potrebe kot guvernerjevi sestovci.

„Južni križ“ nad Oceanom

Smeli prekoceanski polet avstralskega letalca — Slabe napovedi ameriških vremenovščev

London, 25. junija. Znameniti avstralski letalec Kingsford Smith, ki je startal z letalom »Južni križ« iz Port Marnocka za polet preko Atlantskega oceanja, je včeraj popoldne ob 5. uri brzojavil brezčno, da je preletel že polovico poti in da leti s hitrostjo 80 milj na uro. Svojemu poročilu je dodal: »Vse gre dobro. Želim, da bi kmalu prišel iz te goste megle.«

London, 25. junija. Za polet »Južnega križa« preko Atlantskega oceanja vlada po vsem svetu veliko zanimanje, ker se je

zgodilo prvič v zgodovini letalstva, da je letalo v trajni brezčni zvezi z ostalim svetom. Na obeh straneh Atlantskega oceana zasleduje polet »Južnega križa« na stotine radioamatov. Načelnik newyorskega meteorološkega urada pravi, da nikoli ni bil položaj za polet preko atlantskega oceanja v smeri proti zapadu tako slab kot sedaj. Strokovnjaki pravijo, da so nasproti vetrovi tako močni, da ne bo mogel Kingsford Smith dosegeti Newyorka, ne da bi obnovil zaloge goriva.

Anarhija v Sevilli

Delavski nemiri in spopadi s policijo trajajo dalje — Generalna stavka bo proglašena po vsej Španiji?

Sevilla, 25. junija. Včeraj zjutraj je prišlo do ponovnih krvavih spopadov med policijo in stavkujočimi, v katerih se je streljalo na obeh straneh.

Ubit je bil tudi en otrok. Več oseb je bilo ranjenih. Stavkujoči so razbili več vozne ceste in zgradili barikade. Še popoldne se je posrečilo policiji napraviti mir in red. Aretirali so nad 100 oseb.

Madrid, 25. junija. Po privatnih vseh grozi Sevilli anarhija. Splošna stavka je bila proglašena takoj po za-

kljuku španskoameriške razstave. Vse trgovine so zaprte in promet počiva popolnoma. V bližnjih vseh se je že pred izbruhom splošne stavke vodila tila, vztrajna agitacija za proglašitev splošne stavke. Stavkujoči dolže policijo, da je nastopal preveč brutalno. Guverner je izdal odredbo, naj policija za vsako ceno vzpostavi mir in red. Po drugih vseh bodo najbržje proglašili splošno stavko po vsej Španiji. Doslej pa ni vesti o nemirih v drugih krajih španske države.

Krvav upor v indijski kaznilnici

Jetniki so se oborožili in napadli paznike — V borbi je bilo ubitih 40 kaznjencev in 5 paznikov, nad 70 oseb pa ranjenih

Rangoon, 25. junija. V tukajšnji osrednji jetniški je izbruhnil včeraj popoldne upor, ki je imel krvavi posledice. Že danes časa so pripravljali jetniki napad na orožarno jetnišnice, da bi se polastišči orožja in tako premagali pazniško osobje. Včeraj popoldne je šest jetnikov nenadoma napadlo orožarno, da so polastišči orožja in oborožile druge jetnike, ki so se neglo zbrali na dogovorenem mestu. Sledila je krvava borba med jetniki ter pazniki in vojaštvom, ki je neglo prišlo na pomoč. V krvavi borbi je bilo ubitih 45 oseb, med temi 40 jetnikov. Več ali manj ranjenih je 60 jetnikov in 11 paznikov.

Pariz, 25. junija. AA. Havas poroča iz Rangoona, da je pri uporu kaznjencev našlo smrt 40 kaznjencev, 2 paznika, 2 stražnika, 1 kočija in kaznjenskega voza, 60 kaznjencev je bilo ranjenih in 11 paznikov.

Chicago — eldorado ameriških razbojnnikov

Razbojniški voditelji žive v najlepšem sporazumu s policijo in uživojo svoj plen v razkošnih ameriških kopališčih

London, 25. junija. »Times« poročajo: General Dawes je prišel pred nekaj dnevi iz Washingtona v Chicago, da prevzame mesto policijskega guvernerja. Na vprašanje, kako presoja položaj, je izjavil: »Položaj v Chicagu je mnogo preresen, da bi se ga lahko presoja brez predhodnega podrobnega študija.« Kako težek je že postal v Chicagu, najbolje osvetljuje cenitev, ki jo je dal »Times« dopisnik glede dohodkov večih razbojniških družb v mestu. Trdi, da imajo te družbe približno 6 milijonov dolarjev tedenskih dohodkov. Na podlagi tega bogastva imajo tudi primeren upliv na upravo mesta. Preiskava je uvedena glede razmerja med policijskim razveljavljivom in voditelji raznih tolpi, ker mnogi od teh sedaj prav mirno živijo v hotelih in vilah v neprednosti bližini Chicaga. Glavna ovira je po mnenju dopisnika ravnodušnost publike, ki jo je pripisoval dejstvu, da povprečen meščan ravnava tako mirno živi v Chicagu, kakor v kakem drugem mestu Amerike.

Italija obžaluje

Pariz, 25. junija. AA. Havas poroča: »Paris Soir« javlja, da je italijanski poslanik v Parizu Manzoni o prilikl poseta, ki ga je napravil minister zunanjih zadev G. Briandu izrekel živo obžalovanje zaradi godkov v Bariju in ministra zagotovil, da je italijanska vlada ukrenila vse potrebitno, da se slične manifestacije ne ponove več.

Zniranje diskonta v Pragi

Praga, 25. junija. AA. CTK poroča, da je češkoslovaška Narodna banka znižala eskompt s 4 in pol na 4 %.

Krupp brez dela

Berlin, 25. junija. AA. Kruppske tvornice v Essenu so zahtevala redukcijo delavstva za 7 % zaradi pomanjkanja naročil.

Nova najdišča rud in mineralij v Rusiji

Naša izseljeniška služba

Dejanje izseljeniškega komisarijata v Zagrebu — V čem obstoji glavni problem naše emigracije — Kako preprečimo izseljevanje

Ljubljana, 25. junija.

Vaš dopisnik se je pred kratkim mudil v Zagreb na izseljeniškem komisarijatu ter je imel priliko, razgovarjati se s šefom komisarijata g. dr. Arančnikom, ki mu je dal obširne informacije o načinjenejši načini naše izseljeniške službe. Te informacije so tem večja, ker je pričakovati, da bo ministrstvo socialne politike razvilo našo izseljeniško službo v pravcu smernic dr. Arančnika in ostalih smernic naše izseljeniške politike:

Zakaj imamo centralni ministriški izseljeniški urad prav v Zagrebu?

Samo iz seljeniškega tehničnega razloga, t. j. zato, ker je tako danes najpraktičnejše za izseljevanje.

Skozi Zagreb potuje namreč 90% naših izseljencev, in to enako prekomorskih, kar tudi onih za evropske dežele. Izseljeniška služba, kar tudi vsaka druga socialna politična, pa se more uspešno vršiti samo z neposrednim kontaktom.

Kakor znano, je minister dr. Drinovič odobril 4 milijone Din za zgradbo izseljeniške doma v Zagrebu, v katerem bo tudi komisariat.

Danes je bolj kakor kdaj preje potrebo, da se vsak, ki se namerava izseliti, pred izseljenjem posvetuje s strokovnim državnim izseljeniškim uradom. Sedaj je komisariat v Gornjem Gradu preveč skrit, tako da ga celo inteligenčni težko najdejo. Zato je dr. Drinovič odredil, da bodi izseljeniški dom s komisarijatom čim bliže kolo-

dvoru. Da je sedež komisarijata v Zagrebu, je bilo odločilnega pomena tudi dejstvo, da so oni kraji, ki gravitirajo k Zagrebu, najjače emigracijski. Hrvatska daje tudi še po vojni načinevje stevilo izseljencev. Okoli l. 1908. in 1909. je obdajalo preko morja samo iz Hrvatske in Slavonije letno okoli 30.000 ljudi. Če prištejemo tem še one izseljence, ki so se selili v Nemčijo in druge evropske dežele, pa izseljence iz Dalmacije, Slovenije in Bosne, smočno računati, da se je iz jugo-slovenskega teritorija Avstro-Ogrske selilo letno nad 50.000 ljudi. Celi koli vojske! In edino ta vojaški moment, a ne morda kak socijalno politični ali sentimentalni razlog, je povzročil, da je pričela Avstrija tik pred vojno nastopati proti izseljevanju.

Danes se iz naše države seli mnogo manj ljudi. Lani je padlo število prekomorskih izseljencev za 3600 ljudi.

Zakaj pada naša emigracija, čeprav je potreba izseljevanja enako velika?

Stevilo naših izseljenecov bo še nadalje padalo, ker skuša naša izseljeniška služba — informirajoč interesente o danšnjih zares slabih prilikah preko morja — odvračati ljudi od izseljevanja. To je potrebitno zlasti danes, ko je celo v Ameriki do 10 milijonov brezposelnih, česar pa niti ljudje nikakor nočejo verovati, ker ni dežele na svetu, o kateri bi se toliko lagalo, kolikor je o Ameriki, v kateri baje lahko vsakdo obogati.

Izseljevanje slabih moč rase in države, ker nam z izseljenjem odhaja iz države najboljša moč v najlepših letih življenja in zdravja. Stevilo onih, ki so si tam preko morja opomogli, je preveč majhna nagrada za hrdete, ki so jih morali doprinesti, a da ne vpoštovamo tega, da postane naš izseljenec enako kakor vsak drugi, prej ali sleg plen amerikanizacije. To uvideva danes tudi Italija, o kateri se je mislilo, da mora zaradi preobčutenosti dopuščati izseljevanje. Pred vojno se jih je selilo letno 658.000, a lani se jih je le 150.000 in še od teh preko morja samo 88.000 a 51.000 v Francijo.

Ali je naloge komisarijata s tem, da preprečuje izseljevanje, tudi že rešena? — Nikakor ne! Izseljeniški komisariat že več let posreduje, da dobe naši brezposelni delci v inozemstvu ter uravnavata tok izseljevanja po možnosti v Evropo. Dočim iščejo bolce dela za brezposelne zaposlenje v tujemstvu, ga itčo izseljeniški komisariat v inozemstvu.

Ker ne moremo govoriti števila brezposelnih delcev zapopliti doma, smočno biti veseli, da lahko velik del njih plasiramo v prijateljski Franciji. Francija je danes edina dežela, kjer ne poznamo brezposelnosti, kjer razvoj industrije in poljedelstva ter stacionarno stanje francoskega prebivalstva celo neobhodno zahteva naseljevanje ter odhajajo tja na delo Poljaki, Čehi, Italijani, Madžari, Avstriji, Nemci in mi. A kaj bo, ko Francija ne bo več potrebovala izseljencev. Francoski minister Poncelet je ugotovil, da potrebuje Francijo samo še 75.000 tujcev!

Glavni problem naše emigracije obstoji v iskanju zaposlitve brezposelnih. V ostalem se tako tudi v drugih deželah. Dočim so bila nekoč politična in verska preganjana, je danes brezposelnost glavni vzrok izseljevanja. Zazimajo je pri tem, da trpe na brezposelnosti najbolj prav najkrajnejše države: Amerika z 10 milijoni, Nemčija z 2 in Anglija z 1 in pol milijona brezposelnih delcev. Stroj so v teh državah osvobodili delavcev od najtežjega dela, obenem pa mu tudi vzel kruha. Najtežji ameriški stroj za opiko izdeloval v eni urti 40.000 komadov opeke. 1 delavec pa more izdelati v 8 urah le 450 komadov.

A kaj bo, kadar se zmanstvena organizacija industrijskega se izpopolni? Videti je, da se v kratkem ne bo dalo nikam več izseljevati.

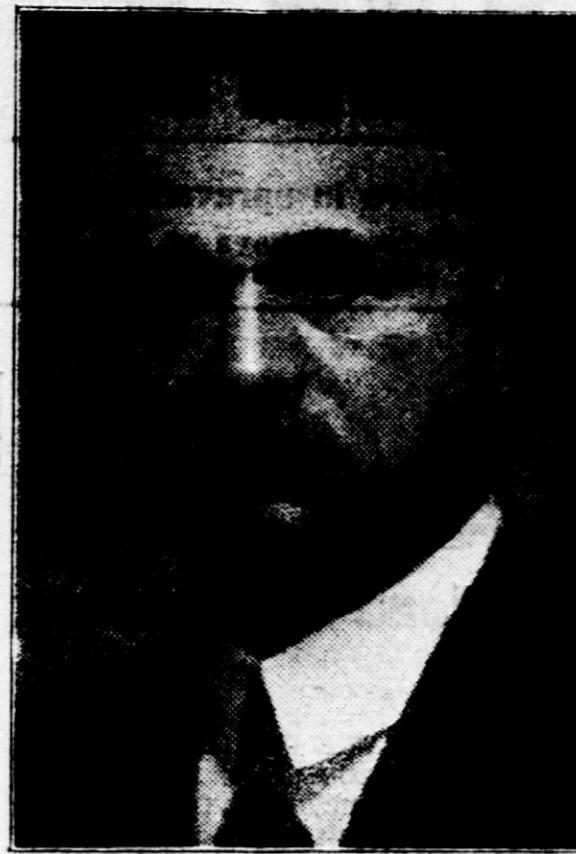
Če tako, kako pa naj zaposlimo doma omih 40.000 ljudi, kolikor se jih je do sedaj moralno letno izseliti?

Ne preostaja nam drugačia, kakor da pričnemo odločno skrbeti za povzročno domačega gospodarstva in — vsakomur omogočiti eksistenco doma. Stevilo izseljenecov lahko zmanjšamo tudi z zavarovanjem za primer brezposelnosti, kakor se je to zgodilo v Angliji — ki pa ni zadovoljna z efektom svojega zavarovalnega sistema in

Jubilej dela

Ljubljana, 25. junija.

Današnji dan je za oglaševanja znane Sekulove rodbine, trgovskega poslovodja Josipa Sekula jubilejni dogodek: pol stoletja je minulo, odkar je pričel svoje delovanje pri trgovini in če smemo šteti tri tukate let kot jubilejno številko, končuje danes šestintrideset let, ki jih je presegel pri tvrdki F. Urbanc, kar je nad vse lep uspeh njegove sposobnosti in delavnosti.

sedaj subvencjonira izseljevanje svojega ogromnega števila brezposelnih v domovinje — nadalje z javnimi deli, za katere je n. pr. Amerika votirala sedaj 12 milijard! Efektiva trajna pomoč pa se lahko pri nas pričakuje najbolj s sistematične notranje kolonizacije z amelioracijo in urbanizacijo plodnih terenov. Mi imamo 1.150.000 hektarjev zemlje pod vodo. Ce bi izsušili samo Popovo polje, bi Dalmacija ne bila več pasivna! Izseljevanje je treba pobijati s preseljevanjem. Treba je tudi modernizirati agrarno producijo in strokovno šolati kmeta, ki je zaslužek našega agrarnega producenta premajan, da bi mu nudil dovolj sredstev za življeno. Kmetu je treba tudi pomagati s cestnimi krediti. Italija tira vsakega brezposelnega kmeta iz mesta s silo nazaj v vas.

Treba je forisirati kmečke zadruge, da si bodo nabavljale moderne stroje. Prav tako moramo zabranjevati uvoz vseh produktov, ki jih lahko doma izdelujemo, in dvigati domačo industrijo. Vsaka dežela mora izvajati blago ali ljudi, t. j. stremeti moramo, da bomo kolikor mogoče veliko surovin izdelali doma. Dognano je, da smo l. 1927. dali vso svojo pienico, ki smo jo mogli izvoziti, za svilo, parfum, pudor in za druge slične take stvari, ves izkupiček za konje ni že zdaleka zadostoval, da plačamo uvoženo avtomobile, brez motociklov, tovornih avtomobilov in brez benzincev. Ves naš izvoz goveje živine, ko maj pokriva izdatke za razno kolonialno blago, južno sadje, a lani smo celo uvozili jaboloka iz Kanade! Samo za volbeno blago, ki ga uvažamo, plačamo več, nego dobimo za vse šumske proekte in za vso koruzo!

Madžari se puntajo, ker se importirajo radijski aparati, a mi, ki se topimo v preobliku produkcijske mleka, importiramo z ogromnimi stroški še vedno sir iz države dobre valute! Če bomo takoj »gospodarili«, je jasno, da ne bomo imeli denarja za potrebne investicije za kolonizacijo in amelioracijo, za povzroči cest in industrijalizacijo in da ne bomo dvignili gospodarske stanje naše države niti ne preprečili ali vsaj omejili našega izseljevanja.

Za čim še stremi Izseljeniški komisariat?

Za vzdrževanjem zvez med domovino in izseljenici, da lažje ohranijo svojo narodno življenje. Lani je oskrbela naša vlada dve šoli v Južni Ameriki s potrebnimi knjigami, sedaj pa pošte komisariat tja 2 učiteljev. Duhošnikov je že več poslanih v večje naše naselbine. Na razpolago je desnar za ustavljanje knjižnic itd. Od tega bomo imeli ne samo velike morale, temveč tudi materialne koriste, ker izseljenici posiljajo in prinašajo letno domov nad 18 milijonov doljarjev, a kar nas posebno veseli: oni, tudi investirajo tvoj kapital. Tako se naši izseljenici, n. pr. gg. Baburica in tovarši osnovali Jugoslavenski Lloyd, s kapitalom 1 milijon angleških funfov ali ½ milijarde Din, kar pomeni, da naš največji akcijski kapital izvrta prav od izseljenje. Vse premoženje naših izseljencev znaša okoli 400 milijonov dollarjev. Ta znesek dovolj jasno kaže, kako potrebno je stremljenje, da se čim več izseljenec vrnje v domovino.

Priznanje znanstvenega dela dr. O. Pirkmayerja

Svet juridične fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je izvolil za honorarnega profesorja upravne vede in upravnega prava za matematike banske uprave in državljanstva z dr. Ottmarja Pirkmayerja, pomočnika bana dravske banovine. To visoko priznanje se opira na do-

sedanje delo visokega državnega funkcionarja na podlagi najnovejše upravne zakonodaje. Kakor znano je g. dr. Pirkmayer tvopec zakona o notranji upravi, zakona o banski upravi ter zakona o državljanstvu, od katerih sta prva dva osnova naše najnovejše notranje državne preureditev. Po-mladji 1928. je g. dr. Pirkmayer objavil programatično študijo »Nova pot za notranje uprave«, ki je združil med strokovnjaki obč pozornost zaradi svoje izredne temeljnosti in natančnije poznanja vseh notranjeupravnih problemov. Nadalje izdaja g. podbasno znano zbirko upravnih zakonov v slovenskem in srbohrvaškem jeziku ter so dosedanje edicije neizdezen priznomaček za vsakega upravno pristojnega uradnika, ter zbirka nima sebi enakega v naši upravi in literaturi. Ogromno število njezinih strokovnih člankov in razprav je razprestreljen po najrazličnejših revijah v raznih jezikih. Ugodnemu znanstveniku in priznemu upravnemu strokovnjaku naše najiskrenje čestite.

Jubilej dela

Ljubljana, 25. junija.

Preteklo leto je občinska urava ljubljanska sezidala 10 tri- in štirinadstropnih stanovanjskih hiš, ki stoje na 10 zemljiških parcelah med Poljansko cesto in Poljanskim nasipom, ki merijo skupno 6950 m² in od katerih je zazidala 3140 m². Ostala nezazidana zemljišča teh mestnih parcel zavzemata dva obširna dvoriščna prostora, do katerih je dohod po dveh širokih prehodih pri V. in VIII. hiši. Skozi zunajno I. hišo na Poljanski cesti pa vodi med šestimi notranjimi stavbami in skozi dva nadaljnja prehoda VII. hiša na Poljanski nasip.

Javna ulica, ki jo more uporabljati vsakodnevno.

Pred vojno se je ta javna ulica, ki je vezala Poljansko cesto s Poljanskim nasipom, po slovenskem pesniku Gestrinu imenovala

Gestrinova ulica

ter je vodila med sedanima hišama št. 13 in 17 na Poljanski cesti. Ta javna ulica je bila med vojno opuščena ter je služila mestni aprovizaciji kot skladišče za kurivo, po vojni pa mestni upravi za skladišče stavbnega materiala.

Vsaka izmed zgoraj omenjenih 10 mestnih hiš je popolnoma samostojna ubikacija in vsaka posamezna hiša ima lasten vhod in lastne stopnice ter nimajo te mestne stanovanjske hiše pravzaprav nobene medsebojne skupnosti ali zvez. V vseh teh desetih hišah je 114 eno- do štirisosednih družinskih stanovanj, v katerih biva že od lanskega avgusta 117 družin s 517 osebami.

Vse te hiše so bile doslej nepraktično označene kot »stopnišča«, in sicer s številko I—X ter je imelo

samo eno uradno popisno hišno številko — Poljanska cesta 15,

tako da je bila orientacija v teh velikih mestnih stavbah zelo otežljena, iskanje stanovalcev v njih, kjer bivajo po 3, daleč celo 4 družine enakega priimka, pa prava muka.

S to praktično spremembu orientacijskega sistema teh desetih lepih mestnih stanovanjskih hiš je ustrezeno ne le stanovalcem, temveč vesem, ki imajo dnevno opravke v teh hišah, posebno po našem posloju, uradnim slugom, obrtnikom itd.

Naša zvened Begunka pri zibelji (Lajovic ter Vizija (Škerjanc).

Vse produkcije so bile razprodane, a pravzaprav je bilo silno mnogo, žive, topke pobude za nadaljnjo delo so prejeli gojenici in z njimi seveda učitelji kar največ moč.

Na naš tako veselo cvetloč konservatorij in njegove učitelje smemo biti po vsej pravici ponosni.

Štiri javne produkcije

Kakor ob koncu vsakega šolskega leta, tako so tudi letos privedli učitelje državnega konservatorija s svojimi najboljšimi učenci serijo javnih produkcij iz katerih naj bi svoji učencem ter široku publiko spoznali plodonosno in smorenje delo učiteljev konservatorija ter napredek njihovih gojencev.

Na štirih produkcijah je, ako odštejemo člane sekste leta, ki so poskrbeli za raznolikost, v solonastopih, duetih, tercetih itd. 36 učencev in sicer 15 pevcev, 9 pianistov, 7 violinistov, 3 čeličistov in 2 klarinetistov, poleg njih pa še Lipovšek Marijan kot začetnik - dirigent z orkestrom konservatorijskih gojencev. Predstavili so svoje učence: ravn. M. Hubad — 5 pevcev, Wanda Westinghausen — 5 pevcev, J. Foedralsbergova — 3 pevcev, J. Betetto — 1 pevec, V. Launi — 2 klarinetista, E. Beran — 3 čeličiste, Jan Stais — 5 violinistov, J. Ravnik — 3 pianiste, Anton Ravnik — 4 pianiste, Ivan Noč — 2 pianista in Karl Jeraj — 1 violinista. Na programih je bilo 37 tujih komponistov, a žal, le 6 jugoslovenskih, med njimi 4 slovenski (A. Lajovic, Janko Škerjanc, dr. G. Krek in L. M. Škerjanc).

Izmed pevcev je zlasti podčrtati izvajanja n. pr. Mlekuš Marjete, Svetlje Cvete, Skvarča Antonije, Juga Milana, Marčec — Olup Mare, Korenčan Stefanije, Golob Franjo, Švec Josipine, Živka Avgusta, Meze Amite in Gostiča Josipa. Marsikaterega izmed teh upamo videti in slišati kmalu na našem opernem odru ali na naših koncertnih oddih pri samostojnih koncertih. Golobova, Mezetova in Gostiž pa že danes štejejo med odlične naše pevce.

Kot pianisti so se zlasti odlikovali: Mendar Pia, Gallatia R., Kanc Pavla, prvenstvo pa gre Šivicu Pavlu in Novakovič Božiči. Kot spremljevalca sta poleg ostalih udejstvovala gojenca Lipovšek in Leskovč, pri solo-nastopu Marčec — Olup Mare je spremljevalni part prevzel pri tudi g. Janko Ravnik. Izmed violinistov je tudi že pred vsemi imenovani silno nadidebundega Prevoršek Uroša, dalje Stančica Franja in Kreka Leona ter najmočnejšega izmed vseh Šusteršča Vinka, G. E. Beran je dal tri čeličiste, izmed katerih je vzbudil posebno pozornost Leskovic Bogomir iz Šole g. Launa (klarinjet) pa seveda Gregorec Janko.

Vsi vseh produkcij pa je bil zadnji, četrtni nastop gojencev, združenih v komorni orkester, pomnožen z učitelji konservatorija in nekaterimi člani opernega orkestra. V prvem delu je bila izvajana Haydnova simfonija v g-duru in štirih stavkih. Vod

Avgustus Muir:

31

Krog zločinov

Roman

Neznančeve naročilo

John Warner je ustavil svojo kobilu vrh hriba in se ozrl po susetski okolici. Na koncu doline na levi strani je stala starinska hiša — njegova hiša — s tudorskimi dimniki in streho iz rdeče opake. Pred hišo so stali debeli kostanji, zadaj se je razprostiral gozd, nad stajami se je pa dvigal stolpič z uro in odražal od cvetočega sadnega vrta.

To je bil pogled, katerega se je vedno veselil. Danes ga ni bil niti kaj vesel. Po glavi so mu rojile resnejše misli. Eden glavnih virov njegovih dohodkov je bil nenadoma usahnil. Nove pošiljke ponarejenih bankovcev ni mogel poslati v Pariz, dokler ni točno vedel, kaj je policija zavohala.

Od izjavljenega lova v Parizu, kjer se ji je Molly Langtonova spremeno izmaznila, gotovo ni našla ničesar. Tako ga je vsaj informiral Veitch, a Veitch ni bil neumen. Morda se je godilo kaj za kulisami. Ali je odlasa policija odločnini korak samo dotlej, dokler ne dobi dovolj dokazov, da bo njen lov uspešen?

In če je pristal tej možnosti dejstvo, da o Molly Langtonovi še vedno bilo duha ne sluha, ga je hudo skrbelo navzlic temu da mu je Hallam telefoniral iz Elmbridge, češ, imata dobre novice.

Warnerjeve misli so se vrnile k drugemu problemu, s katerim si je že več ur belil glavo. Ponarejeni bankovci, katere je njegova kontinentalna organizacija sprejemala in razpečevala, so mu padali takoreči iz neba kot nadomestilo za pristen denar v dozdevni polovični vrednosti.

Ze stokrat se je vprašal, kdo je bil oni Neznanec, ki je denar ponarejal. Nedvomno genij, kajti bankovci so bili ponarejeni tako imenitno, da jih celo izvedenci na prvi pogled niso mogli ločiti od pristnih. Neizmerno bogat mož, o tem ni bilo dvoma, kajti imel je mnogo načinov, po katerih je spravljal svoje izdelke v promet brez množice dragih plačanih agentov, ki bi delali z njim njegov dobček.

John Warner je zamišljeno grizel ustnice. Zavedal se je, da bi se mu odprl nov vir dohodkov v hipu, ko bi zvedel, kdo bankovce ponareja. In ta vir dohodkov je bil bogat.

Že opetovanje je skušal ugotoviti, od kogd izvirajo ponarejeni bankovci, toda ponarejalec ga je vedno potegnil. Warner je samo domneval, da ima Neznanec tujega agenta med njegovimi prijatelji ali pa da je osebno znan z njim.

Sedel je globoko zamišljen v sedlu in zrl nemo pred se. Njegove oči, nadavno dobrodrušne, so gledale srepo. Običajna posilka bankovcev bi mu morala biti poslana v desetih dneh. Za primer, da bi prišlo običajno pismo pred posilko v njegovo zapuščeno pisarno v Dane Streetu v Westminstru, je bil naročil, naj mu ga pošljejo sem na kmete.

Menil je pa, da vsaj začasno ponarejeni bankovcev ne bo od nikoder. Ni bilo izključeno, da je ponarejalec po svojih potih zvedel, da je Molly Langtonova izstopila iz njegove službe, da je Warnerjeva organizacija razpadla in da diskretnost veleva nehati pravčasno, sicer bo vse izgubljeno. Izgledže itak niso bili dobri, a v njegovi domišljiji so bili še slabši. Warner je potegnil za uzo v krenil počasi proti starinski hiši v dolini.

Kratko Veitcheva pismo mu je natančalo, da je prispeval ladja »Axel« po Temizi v ladjetelnicu princa Edvarda in da odhaja v petek zjutraj. Zabeležil si je dan in uro odhoda in sežgal pismo nad električnim zažigalnikom.

Kapitan holandskega vlačilca »Axel« je bil Veitchev prijatelj. Dvakrat ali trikrat mu je bil že storil veliko uslužbo. Včasih se je zgodilo, da je postal Neznanec več bankovcev, nego jih je mogel dobro skriti v kovčugu z dvojnim dnem z vzorci parfumov, katere so izdelovala nalašč za Warnerja v zakotni ulici North Islingtona.

Da bi se preklaščanje večje mnogine ponarejenih bankovcev ne izdal, jih je raje sezgal. Kapitan ladje »Axel« Van Biesen je pa večkrat skrival v svojem tovoru zavoj nerazpečenih bankovcev, katere je spravil v Antwerpen, od koder jih je postal na izvesten naslov v borgerhoutskem okraju, ne da bi vprašal kako in kaj. To je bila dobra zveza s kontinentom, toda rabiti jo je bilo treba redko in previdno.

Warner se je nasmehnil. Od zadnjega pošiljke mu ni bil ostal noben bankovec. Tako je bila Veitcheva informacija brez pomena, čeprav je bila mišljena dobro. K večjemu če bi se zgodilo najhujše in bi moral z ladjo »Axel« hitro pobegniti iz Anglije.

Warner je zamoklo vzkliknil. S kupčka dopoldanske pošte je vzel še eno pismo. Pisava mu ni bila znana, pač je pa takoj opazil ime »Jermyn Hotel«, natisnjeno na kuverti. Ce je dobil pismo iz kakega večjega hotela, je navadno takoj vedel, kaj to pomeni. Pisal mu je Neznanec in pismo se je glasilo:

— Tri tisoč funtov izplačajte takoj J. F. Jacksonu (iz Leeda), na navedeni naslov. Dva kovčega hosta pripravljeni za Vas v hotelu »Jermyn« v četrtek pozno zvečer. V Vašo informacijo, »Axel«, zasidrana zdaj v ladjetelnični princu Edwarda, odhaja v Antwerpen v petek ob treh zjutraj.

Pismo je bilo Warnerju iz rok in groza ga je spreleletala. Bedečemu Neznanemu so bile menda najskrivnejše misli Johna Warnerja odprta knjiga.

Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Jožefovek vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska. Cenjeni učeniki na klinikah za notranjo medicino so dosegli celo pri polstransko ohromelih s »Franz Josefovsko vodo najboljše uspehe pri iztrebljenju črevesa. »Franz Josefovsko grenčica se dobi v vseh lekarahnih, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“

Naročilnice

državne razredne loterie
bomo pravčasno priložili vsem večjim dnevnikom in tednikom v drవki banovini, tako da si bo vsakdo mogel naročiti naših srečnosnih sreč do 8. julija. Oni pa, ki imajo priliko jih posebno kupiti, naj si jih nabavijo v

Oglasnem oddelku „Jutra“ v Ljubljani
v Prešernovi ulici št. 4 ter pri podružnicah „Jutra“ v Mariboru, Celju, Novem mestu in na Jesenicah.

za srečke

PRAVI
:FRANCK:
vedno
odlična kakovost!

Urejanje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek. — Za upravo in mirenske del ista: Otoč Christot. — Vsi v Ljubljani.

Zaradi umora svojih žen obsojen na smrt

Zobozdravnik, ki je umoril dve žen, sprejema obsodbo na smrt po vsem ravnodušno

Poročali smo te dni o senzacijonalnem procesu v Prenzlau v Nemčiji, kjer se je vršila razprava proti zobozdravniku dr. Gutmannu, ki je bil obtožen umora dveh svojih žen. V ponedeljek zvečer je bil proces končan, dr. Gutmann je bil obsojen na smrt.

Pred razglasitvijo obsodbe je zobozdravnik apostrofiral sodišče. Dejal je: »Nemam vas prosiši milosti, vem kaj sem zakrivil in pripravljiv sem, da me kaznjujete. Oprostite mi, če tu pred vami nisem uganjal komedije. Če človek leta dolgo tako trpi kakov jaz, zgubi smisel za take stvari. Izgubil sem vse, moj socialni položaj je uničen, in pripravljiv sem sprejeti kazen, ki mi bo boste naložili. Preponos sem, da bi uganjal komedije.«

Sodišče je obtoženca spoznalo za krivega umora in ga je obsojilo na smrt. Razen tega je bil obsojen na izgubo meščanskih časti za vse življ-

nje, zaradi ponarejanja listin pa na šest mesecev ječe, ki jo je že presedel v preiskovalnem zaporu.

Sodišče je v razlogih utemeljitve navedlo, da je obtoženec sam priznal, da je ženo umoril. Zagovarjal se je, da je dejanje izvršil v jezi in da se ni zadel posledic svojega dejanja. Trdil je tudi, da je ženo umoril v razburjenosti, ker ga je razžalila. Po mnenju sodišča pa ta žaljivka ni bila takšnega značaja, da bi ga mogla toliko razburiti. Iz vsega procesa je bilo razvidno, da gre za premišljen umor.

Pri čitanju obsodbe in njene utemeljitve je bil dr. Gutmann popolnoma miren. Ko je predsednik sodišča nehal žitati, je stopil k zagovorniku in mu dejal: »Nikar ne mislite, da sem razburjen.« Po teh besedah se je cincino zakrohotal. Njegov zagovornik je vložil priziv.

Kino kot konkurent trgovcev

Seveda ne pri nas, marveč v Ameriki, kjer so začeli kinematografi delati trgovcem poštano konkurenco. Res je sicer, da je v Ameriki, zlasti v New Yorku in Chicagu mnogo trgovin, oziroma podjetij, kjer strankam predvajajo filme in torej indirektno oškodujejo kinematografe, na drugi strani pa ni prezreti dejstva, da delajo kinematografi s prodajo najrazličnejšega blaga trgovcem občutno škodo.

Ameriški kinematografi nudijo publike na prodaj gramofonske plošče začeli pa so prodajati tudi bonbone in cigarete, pecivo in drugo blago v zavojkih.

Vse to nudijo avtomati, v katere je treba vreči nekaj drobiša. Toda sedaj nimata samo pri tem. Nekateri kinematografi prodajajo vse mogoče blago ter nudijo srečke, s katerim je možno zadeti avtomobil ali motor itd. Nekateri kinematografi delijo obiskovalcem kupone na četrletni obisk, plačajo četrletni ali poleletni abonma pri brivcu, dajejo znatne popuste pri nakupu radioparavatov itd. Drugi zopet nudijo vzorce o kroju oblike, ki jo ima običeno filmska diva, katera slučajno v filmu nastopa. V Foxovih kinematografih delijo obiskovalcem škatle, v katerih je 12 stvari: čistilo za čevlje, aspirin, pecilni praški, zobne ščetke itd. Često je vrednost teh predmetov večja kot vstopnica sama. Večinoma pa dajejo to blago tvorničarji kinematografov zastonji, kjer pridejo na ta način do cenene reklame. Fox dobavlja samo škatle, ki pa itak ne stanejo dobiti.

Kar se pa tiče ostalega blaga, ki ga nudijo publike kinematografi, je unejeno tako, da kinematografi, ki so lastne in iste družbe, skupaj nakupijo blago in jo zato dobe znatno cenejše.

Zato prodajajo tudi razne predmete mnogo cenejše kot trgovci, ki so na ta način znatno oškodovani. Kakor je to reči videti, je konkurenčni boj v Ameriki hud.

Z vojaško častjo pokopan pes

V Denisonu, država Ohio, je te dni poginil — ameriški listi s pjeteto piščeno unrl — pes Bing, ki je bil tudi eden izmed udeležencev in junakov svetovne vojne ter je mnogim vojakom resil življenje. Bing je bil zelo inteligent pes, zlasti pa je imel razvit vonj. Pes je instinktivno vedno pravočasno zavohal napadalc s strupenim plinom in s tem omogočil vojakom, da so se zavarovali pred plinskim napadi z maskami. Na ta način je tisočim resil življenje. Pa tudi drugače je bil pes praktično zelo uporaben, ž njim so iskali ranjence po zasutih jarkih in jamah. Po vojni je ameriška vlada Bingu, oziroma njegovemu lastniku nakazala redno mesečno pokojnino v znesku 60 dolarjev. Ko je te dni pes poginil, je bil na pasju pokopališču v Dennisonu pokopan z vojaškimi častmi. To je bil gotovo prvi pes, ki ga je doletela taka čast.

Liga proti dostojnosti

V belgijskih letoviščih so bili letos zelo moralni, celo puritanski. Pretiranja moralna pa je bila posledica bega gostov iz kopališč in letovišč. S tem so bili seveda številni hotelirji, trgovci in drugi, ki so večinoma navezani sajmo na dohodek iz dotoka turistov, znamo oškodovani. Seveda se nikar ne strinjajo s puritanskim početjem nekaterih zagrizenih filistrov in mestnih očetov v letoviščih. Zato so te dni ustanovili svojevrstno družbo, katere naslov je »Liga proti dostojnosti«.

V utemeljitvi ustanovitve te družbe

navajajo: Naši župani in nekateri naši mestni očetje so mnenja, da naj bo obala takša kakor cerkev. Toliko dobrostnosti je lukus. To nas je že veljalo težke dane, ne in nas bo v bodoče še več. Kako naj pričakujemo, da bodo tuici prihajali v naša kopališča in se dobro počutili, če ne smejo od svojega anatomskega ustroja toliko pokazati, kakor v drugih kopališčih neženirano to store. Belgijski kazenski zakon ne predvideva nobenih paragrafov proti letoviščem. Liga je mnenja, da bi bilo najboljše v vsakem kopališču postaviti kip kopalača odnosno kopalka z vzorcem plavalnih hlač in trikota, ki sta dovoljena.

Radioprogram

Sreda, 25. junija,

Opoldanski program odpade; 18:00: Otroška ura, radio-tetka; 18:30: Koncert Radio orkestra; 19:30: P. dr. Roman Tomić: Iz svetovne literature; 20:00: Komorni trio: flauta; 22:00: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Cetrtek, 26. junija.

12:30: Plošče (pesmi, plesni slagerji); 13:00: Časovna napoved, borza, plošče; 13:30: Iz današnjih dnevnikov; 18:00: Koncert Radio orkestra; 18:30: Plošče; 19:00: Dr. Mirko Rupe: Srbohrvaščina; 19:30: Dr. Lojze Campa: Novi kazenski zakon; 20:00: Jugoslovenski večer: Pevski kvartet Glasbena Matice; Čitra igra g. Liske; 21:00: Koncert godbe Dravske divizije; 22:00: Časovna napoved in poročila; 22:15: Nadaljevanje koncerta godbe Dravske divizije; 23:00: Napoved programa za naslednji dan.

Petak, 27. junija.

12:30: Plošče (instrum. glasba, ruska glasba); 13:00: Časovna napoved, borza, plošče; 13:30: Iz današnjih dnevnikov; 17:30: Mladinska akademija, ki jo prirede učenka Šentjakobske dekliške osnovne šole v Ljubljani v pravslavju rojstnega dne Nj. Vis. princa Andreja; 18:30: Koncert Radio orkestra; 19:30: O ženskih organizacijah, gdž. Lebarjeva; 20:00: Pevski večer gdž. Zupanove; 21:00: Koncert Radio orkestra; 22:00: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 28. junija.

11:00: Koncert Radio orkestra; 15:00: Rezervirano za prenos iz Beograda; 17:00: Rezervirano za prenos iz Bleida; 19:30: Marjan Dobovšek: Športna ura; 20:00: Prenos iz Beograda; 22:00: Časovna napoved in poročila, lahka glasba; 23:00: Napoved programa za naslednji dan.

Darujte za slepce!

Poceni in vendar najboljša je SEVERJEVA OTOMANA

z 32 peresi v sedežu in 4 v zglavlju; velikost 185 X 78

Cena Din 570.— do 850.— po izbirni preobleki. — Zahtevajte vzorce!

RUDOLF SEVER, Ljubljana,
Marijin trg št. 2

Pomladitev v 24 urah